

Till Ålands lagting

Förslag till tredje tilläggsbudget för år 2020

ALLMÄN MOTIVERING

Till lagtinget överlämnas landskapsregeringens framställning med förslag till tredje tillägg till budgeten för Åland under år 2020.

Landskapsregeringen konstaterar att de ekonomiska förutsättningarna har ändrats drastiskt på mycket kort tid och att det i dagsläget är mycket svårt att bedöma de mer långsiktiga budgeteffekterna. En avgörande faktor kommer att vara tidsutdräkten för undantagstillståndet och de begränsningar i verksamhets- och levnadsförutsättningar som det medför. Utgående från de bedömningar och kalkyler som gjorts under beredningen av föreliggande förslag till tilläggsbudget är landskapets likviditet på kort sikt god. Dock kommer det att vara ett mycket stort tryck på utgiftssidan till följd av de åtgärder som har vidtagits för att dämpa de negativa effekterna i det åländska samhället samtidigt som arbetslöshetsunderstöden ökar kraftigt. Utgående från att alla åtgärder och anslagsändringar som görs skulle förverkligas kan det uppstå ett lånebehov för landskapet under hösten. Landskapsregeringen har inlett förberedande arbete för låntagning.

ÅSUB poängterar i den senaste konjunkturrapporten (ÅSUB Rapport 2020:1) att ”kommunerna drabbas av krisen genom minskade skatteintäkter som följer av stigande arbetslöshet, drastiskt minskande samfundsskatter, minskad avgiftsfinansiering och stigande kostnader. Kommunalskatteintäkterna bedöms minska med fem procent från år 2019 och samfundsskatterna betydligt mer vilket innebär att samtliga kommuners årsbidrag beräknas bli negativa år 2020 och det samlade underskottet rekordstort om inte särskilda stöd betalas ut.”

I föreliggande förslag till tilläggsbudget föreslår därför landskapsregeringen åtgärder för att stärka kommunernas ekonomi genom

- att stöda samordningen av Kommunernas socialtjänst
- att temporärt höja landskapsandelarna för socialvården
- en kompensation för minskade kommunalskatteintäkter
- fullmakt att bevilja räntestödslån som kreditinrättningar utger för kommuner som hamnar i likviditetskris
- att öka förskottet på kompensationen för intäktsbortfall till följd av arbets- och pensionsinkomstavrdraget
- att möjliggöra att de månatliga landskapsandelarna temporärt kan betalas i förskott till kommunerna.

Landskapsregeringen har beredskap att i snabb ordning temporärt höja kommunernas andel av samfundsskatten så fort det är känt hur stor förändring staten kommer att göra.

Dessutom har landskapsregeringen för avsikt att skjuta fram tidpunkten för att överföra kostnadsansvaret från landskapet till kommunerna för skyddshemsverksamheten, Fixtjänst samt för gruppverksamheten Alternativ till Våld (ATV). Enligt tidigare planer och lagförslag har överföringarna varit planerade till 1.1.2021, men landskapsregeringen har för avsikt att finansiera dessa verksamheter på samma sätt år 2021 som år 2020.

Människors mobilitet och anställningsbarhet kommer att vara en avgörande faktor för en gynnsam samhällsutveckling när det åländska samhället går vidare efter coronaviruspandemin. Högskolan på Åland har i detta sammanhang en nyckelroll. Landskapsregeringen avser att medverka till att högskolans utbildningserbjudande förädlas och att det utvecklingscenter som är under planering etableras.

Tredje sektorn har en viktig roll i det åländska samhället, särskilt under rådande situation. Fast verksamheterna kanske inte kan genomföras helt enligt plan så kommer beviljade verksamhetsstöd kvarstå att användas på bästa sätt. Inför nästa års fördelning så finns i gällande principer redan skrivningar om att föreningarna kan ha ett visst överskott för att täcka verksamhetskostnader under två månader. Om det visar sig att coronapandemins effekter på föreningarnas planerade verksamheter blir långvariga har landskapsregeringen beredskap att se över och vid behov justera principerna.

Landskapsregeringen har även inlett arbetet med en fjärde tilläggsbudget. Hur den kommande tilläggsbudgeten utformas och vilka åtgärder som vidtas kommer att vara helt beroende av såväl hur länge de nuvarande undantagförhållandena med dess begränsningar är i kraft, som av tidsplanen för att återupprätta gränsförbindelserna och därmed näringslivets verksamhetsförutsättningar. Det kommer även att göras en ny bedömning av likviditetsutvecklingen i samband med beredningen av fjärde tilläggsbudgeten. Beroende på hur läget är då så kan det vara aktuellt att föreslå en formell fullmakt om att uppta lån i den tilläggsbudgeten.

I och med tillägget har hittills under år 2020 budgeterats 412.357.000 euro.

Med hänvisning till ovanstående samt till detaljmotiveringen får
landskapsregeringen vördsamt föreslå
att lagtinget antar följande förslag till tredje tillägg till budgeten för
år 2020.

Mariehamn den 30 april 2020

L a n t r å d

Veronica Thörnroos

Minister

Torbjörn Eliasson

		Anslag tb 2020	Inkomster tb 2020
	VERKSAMHET		
	<u>Avdelning 2</u>		
200	Landskapsregeringen och regeringskansliet	-5 000	0
240	Brand- och räddningsväsendet	-5 000	0
24000	Brand- och räddningsväsendet, verksamhet	-5 000	0
80 - 88	Myndigheter samt fristående enheter	-50 000	0
850	Högskolan på Åland	-50 000	0
85000	Högskolan på Åland	-50 000	0
	Verksamhet sammanlagt	-55 000	0
	ÖVERFÖRINGAR		
	<u>Avdelning 3</u>		
300	Finansavdelningens förvaltningsområde	-3 750 000	0
330	Landskapsandelar och stöd till kommunerna	-3 750 000	0
33000	Landskapsandelar och stöd till kommunerna (RF)	-3 750 000	0
	<u>Avdelning 4</u>		
400	Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde	-1 812 000	0
410	Övriga sociala uppgifter	-305 000	0
41010	Övriga sociala uppgifter, överföringar (F)	-305 000	0
415	Kommunernas socialvårdsområde	-1 507 000	0
41500	Kostnadsbaserade landskapsandelar och stöd inom socialvårdsområdet (F)	-1 507 000	0
	Överföringar sammanlagt	-5 562 000	0
	Anslag och inkomster totalt ovanstående	-5 617 000	0

Detaljmotivering - Verksamhet

200 Landskapsregeringen och regeringskansliet

240 Brand- och räddningsväsendet

24000 Brand- och räddningsväsendet, verksamhet

Sammandrag	Bokslut 2019	Budget 2020	Tb 1 - 2 2020	Förslag tb 3 2020
Intäkter	90	2 000		
Kostnader	-14 313	-32 000	0	-5 000
Anslag netto	-14 223	-30 000	0	-5 000

Budgetmotivering

Föreslås ett tillägg om 5.000 euro.

Utgifter

Anslaget ska användas för att möjliggöra utbetalning av ersättning till frivilliga brandkårister vid olycksfall och yrkesskada i enlighet med lagförslaget om ändring av räddningslag (2006:106, 83 §) för Åland. Lagförslaget om ersättning för olycksfall vid räddningsuppdrag har tillställts lagtinget som lagförslag nr 16/2019-2020.

8 Myndigheter samt fristående enheter

850 Högskolan på Åland

85000 Högskolan på Åland

Sammandrag	Bokslut 2019	Budget 2020	Tb 1 - 2 2020	Förslag tb 3 2020
Försäljningsintäkter	9 607			
Avgiftsintäkter	278 993	305 000		
Erhållna bidrag	268 653	20 000		
Övr verksamh intäkt	24 074	20 000		
Summa Verksamhetens intäkter	581 328	345 000		
Löner o arvoden	-3 872 543	-3 487 005		
Pensionskostnader	-701 306	-634 635		
Övr lönebikostnader	-45 973	-37 311		
Summa Lönebikostnader	-747 279	-671 946		
Personalersättningar	54 948			
Summa Personalkostnader	-4 538 537	-4 158 951		
Köp av tjänster	-1 434 991	-1 171 500		-50 000

Sammandrag	Bokslut 2019	Budget 2020	Tb 1 - 2 2020	Förslag tb 3 2020
Material förnödenh	-655 409	-510 100		
Övr verksamh kostn	-1 734 947	-1 327 449		
Summa Verksamhetens kostnader	-8 363 885	-7 168 000		-50 000
Övr ink o kap överf	82 621	15 000		
Summa Intäkt ink o kap	82 621	15 000		
Summa Intäkt ink o kap öv	82 621	15 000		
Undervisn kultur idr	-19 349	-25 000		
Soc hälsovård utsk	-43 500	-55 000		
Summa Utgift ink o kap öv	-62 849	-80 000		
Summa Kostn ink o kap öv	-62 849	-80 000		
Summa Verksamhetsbidrag	-7 762 785	-6 888 000		-50 000
Räntekostnader	-136			
Övr finansiella kost	-728			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-864			
Summa Årsbidrag	-7 763 649	-6 888 000		-50 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-7 763 649	-6 888 000		-50 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-7 763 649	-6 888 000		-50 000

Budgetmotivering

Föreslås ett tillägg om 50.000 euro.

Utgifter

Högskolan på Åland ska fungera som en naturlig samarbetspartner som knyter intressanta innovations- och utvecklingsprojekt till Åland. Högskolan spelar också en viktig roll i att öka Ålands attraktionskraft som bostads-, studie- och arbetsort (utvecklings- och hållbarhetsagendans mål 5) vilket har blivit än viktigare med anledning av coronaviruspandemin.

Ett utvecklingscentrum skapas på Högskolan för att koordinera och söka extern finansiering för utvecklings- och forskningsprojekt. På detta sätt kan Högskolan med bl.a. partnerskap och extern finansiering driva för Åland viktiga innovationsprojekt. Utvecklingscentret ska fungera som koordinerande part för olika samarbetsprojekt där åländska partners är med inom forskning, utveckling och innovation. Förutom koordinering kan centret även initiera och katalysera nya projekt.

Detaljmotivering - Överföringar

300 Finansavdelningens förvaltningsområde

330 Landskapsandelar och stöd till kommunerna

33000 Landskapsandelar och stöd till kommunerna (RF)

Sammandrag	Bokslut 2019	Budget 2020	Tb 1 - 2 2020	Förslag tb 3 2020
Intäkter				0
Kostnader	-18 554 750	-18 321 000		-3 750 000
Anslag netto	-18 554 750	-18 321 000		-3 750 000

Budgetmotivering

Föreslås ett tillägg om 3.750.000 euro.

Utgifter

Med beaktande av att det råder undantagsförhållanden till följd av coronapandemin leder det till kraftigt minskade skatteintäkter för kommunerna. Vid tidpunkten för beredningen av föreliggande tilläggsbudgetförslag finns det endast prognoser och indikationer på hur stora minskningarna kommer att bli. I föreliggande förslag till tilläggsbudget föreslår landskapsregeringen flera snabba åtgärder för att stärka kommunernas ekonomiska förutsättningar. Genom ett kommande lagförslag avser landskapsregeringen föreslå att en kompensation om sammanlagt 3.500.000 euro för minskade kommunalskatteintäkter ska fördelas mellan kommunerna. Fördelningen av kompensationen mellan kommunerna baserar sig på 2018 års beskattningsstatistik som är den senast slutförda beskattningen och med beaktande av kommunernas inkomstkattesatser för år 2020. Avsikten är att lagändringen ska sättas i kraft på de grunder som anges i 20 § 3 mom. självstyrelselagen.

Av tillägget föreslås 200.000 euro för att öka förskottet på kompensationen för skatteår 2020 för bortfall av kommunalskatteintäkter till följd av arbets- och pensionsinkomstavrdraget. Efter att beskattningen för år 2018 slutförts finns det för första gången statistik om det nya avdragets storlek för personer med inkomster under 35.000 euro. Med den statistiken som grund för kalkyleringen av förskottet för år 2020 kompletterad med statistik om antal personer med inkomster i intervallet 35.000 euro till 54.999 euro som uppfyller kriterierna för avdragets nu gällande utformning ger vid handen att bortfallet i kommunalskatter under år 2020 kan bli något under 2 miljoner euro. Landskapsregeringen föreslår att förskottet ska fördelas så nära det kalkylerade bortfallet som möjligt. I och med tillägget skulle förskottsbeloppet uppgå till sammanlagt drygt 1.970.000 euro. Kompensationen slutregleras efter att beskattningen för år 2020 är slutförd.

Därtill föreslås ett anslag om 50.000 euro för räntestöd till kommuner som uppstår lån för att täcka likviditetsbehov som uppstår till följd av coronavirusrestriktionerna. Beloppet av räntestödet är kalkylerat i enlighet med den nedanstående föreslagna bevilningsfullmakten för räntestödslån.

Fullmakt

Föreslås en bevilningsfullmakt om högst 10.000.000 euro för räntestödslån med räntestöd till kommuner som till följd av coronavirusrestriktionerna hamnar i likviditetskris. Kommunerna kan då

uppta lån av kreditinstitut och landskapsregeringen kan bevilja ett räntestöd. Landskapsregeringen föreslår att återbetalningstiden på lånen ska vara maximalt tre år och att räntestödet motsvarar kommunens räntekostnad under högst motsvarande tidsperiod. Räntestödets storlek ska motsvara en normal gängse ränta vid tidpunkten för upptagande av lånet. Räntestödslånen beviljas i enlighet med Landskapslag (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti.

400 Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde

410 Övriga sociala uppgifter

41010 Övriga sociala uppgifter, överföringar (F)

Sammandrag	Bokslut 2019	Budget 2020	Tb 1 - 2 2020	Förslag tb 3 2020
Intäkter				
Kostnader	-12 134 180	-12 566 000	-250 000	-305 000
Anslag netto	-12 134 180	-12 566 000	-250 000	-305 000

Budgetmotivering

Föreslås ett tillägg om 305.000 euro.

Utgifter

Ett anslag om 44.000 euro föreslås för framtagande av samverkansavtal. Kostnaden avser projektledare för tiden 1.6-31.12.2020. Projektanställningen är tvåårig och ska fungera som stöd för ÅHS och den kommunala socialvården i arbetet med framtagandet av samverkansavtalen. Totalkostnad för projektledaren uppgår till ca 150.000 euro under projektperioden 2020 - 2022.

Därtill föreslås 261.000 euro för samordning av kommunernas socialtjänst. I grundbudgeten ingår anslag om 40.000 euro, varvid ett understöd om sammanlagt 301.000 euro kan beviljas.

415 Kommunernas socialvårdsområde

41500 Kostnadsbaserade landskapsandelar och stöd inom socialvårdsområdet (F)

Sammandrag	Bokslut 2019	Budget 2020	Tb 1 - 2 2020	Förslag tb 3 2020
Intäkter				
Kostnader	-10 604 870	-10 960 000		-1 507 000
Anslag netto	-10 604 870	-10 960 000		-1 507 000

Budgetmotivering

Föreslås ett tillägg om 1.507.000 euro.

Utgifter

Tillägget är dimensionerat för att göra det möjligt för kommunerna att i högre utsträckning använda förebyggande utkomststöd. Detta görs i syfte att främja personers och familjers sociala trygghet, förmåga att klara sig på egen hand samt att förebygga utslagning och långvarigt beroende av grundläggande och kompletterande utkomststöd till följd av covid-19. Åtgärden kräver inte ändring av

utkomststödslagstiftningen. För att förenhetliga kriterierna för beviljande av förebyggande utkomststöd under den exceptionella situation som covid-19 orsakar, har landskapsregeringen för avsikt att utfärda en separat tillämpningsanvisning angående detta.

Genom ett lagförslag om ändring av Landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna föreslås en temporär höjning av ersättningsgraden för landskapsandelarna för socialvården och den samordnade socialtjänsten med 1,9 procentenheter. Avsikten är att lagändringen ska sättas i kraft på de grunder som anges i 20 § 3 mom. självstyrelselagen. Höjningen ökar landskapsandelarna med ca 1.507.000 euro under år 2020.

Bilaga

Sammandrag	Bokslut 2019	Budget 2020	Tb 1 - 2 2020	Förslag tb 3 2020
Försäljningsintäkter	9 313 360	9 607 645		
Avgiftsintäkter	9 400 228	9 316 225	0	0
Erhållna bidrag	2 273 275	975 400		
Övr verksamh intäkt	1 460 258	1 007 730		
Summa Verksamhetens intäkter	22 447 121	20 907 000	0	0
Löner o arvoden	-88 404 395	-92 711 254	-1 594 888	0
Pensionskostnader	-15 408 471	-16 883 472	-476 624	0
Övr lönebikostnader	-1 015 120	-990 673	-266 743	0
Summa Lönebikostnader	-16 423 591	-17 874 145	-743 367	0
Personalersättningar	1 345 650	1 011 200		
Summa Personalkostnader	-104 223 613	-109 353 194	-2 338 255	0
Köp av tjänster	-53 118 598	-53 470 968	-7 693 045	-50 000
Material förnödenh	-19 831 566	-18 916 344	-1 254 700	0
Övr verksamh kostn	-23 835 461	-25 676 495	-220 000	-5 000
Summa Verksamhetens kostnader	-201 009 237	-207 417 000	-11 506 000	-55 000
Pensionsintäkter	17 700 000	19 100 000		
Pensionskostnader	-35 076 941	-37 260 000		
Summa Pensioner	-17 376 941	-18 160 000		
Summa Pensionsint o kostn	-17 376 941	-18 160 000		
Överföring fr EU	3 454 873	4 176 000		
Återbet av överf	42 429	55 000		
Övr ink o kap överf	235 528	393 000		
Summa Intäkt ink o kap	3 732 830	4 624 000		
Summa Intäkt ink o kap öv	3 732 830	4 624 000		
Undervisn kultur idr	-11 465 549	-12 106 000	-300 000	
Soc hälsovård utsk	-38 917 017	-40 088 000	-10 250 000	-1 507 000
Arbetsmarknad	-225 882	-330 000		
Bostadsproduktion	-422 015	-250 000		
Primärnärningar	-10 255 780	-11 680 000		
Övrigt näringsliv	-5 040 504	-6 227 000	-10 600 000	-50 000
Allmänna stöd	-18 555 908	-18 361 000		-3 700 000
Övriga ink kap överf	-6 706 146	-9 029 000		-305 000
Summa Utgift ink o kap öv	-91 588 801	-98 071 000	-21 150 000	-5 562 000
Summa Kostn ink o kap öv	-91 588 801	-98 071 000	-21 150 000	-5 562 000

Sammandrag	Bokslut 2019	Budget 2020	Tb 1 - 2 2020	Förslag tb 3 2020
Summa Verksamhetsbidrag	-283 795 030	-298 117 000	-32 656 000	-5 617 000
Intäkter skattenatur	269 540 722	271 487 000	0	0
Summa Skatteinkomster	269 540 722	271 487 000	0	0
Ränteintäkter	1 232 225	666 000		0
Övr finansiella int	27 897 138	46 149 000		
Räntekostnader	-33 007	-11 000		
Övr finansiella kost	-229 563	-166 000		
Summa Finansiella intäkter och kostnader	28 866 794	46 638 000		0
Summa Årsbidrag	14 612 485	20 008 000	-32 656 000	-5 617 000
Avskrivn enl plan	-9 032 467	-10 000 000		
Summa Av- och nedskrivningar	-9 032 467	-10 000 000		
Extraordinära intäkt	183 269			
Summa Extraordinära poster	183 269			
Summa Räkenskapsperiodens resultat	5 763 287	10 008 000	-32 656 000	-5 617 000
Ökning eller minskning av reserver	-7 810 170	-19 840 000	32 843 000	
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-2 046 883	-9 832 000	187 000	-5 617 000